



Sygn. akt III KK 80/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Rafał Malarski

SSN Zbigniew Puskarski (sprawozdawca)

w sprawie L. K.

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 10 kwietnia 2018 r.,

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na
korzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 26 lipca 2017 r., sygn. akt II Ka (...),

uchylającego wyrok łączny Sądu Rejonowego w S.

z dnia 9 listopada 2016 r., sygn. akt II K (...)

i umarzającego postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w S. procedował w sprawie wydania wyroku łącznego wobec L. K. skazanego licznymi prawomocnymi wyrokami, w tym:

- Sądu Rejonowego w R. z dnia 29 grudnia 1995 r., sygn. akt II K 557/95 (wyrok łączny), na mocy którego orzeczono wobec skazanego karę łączną 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 4000 zł (orzeczone kary wykonano);

- Sądu Rejonowego w R. z dnia 22 maja 1997 r., sygn. akt II K 637/97, na mocy którego orzeczono wobec skazanego kary 3 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 1000 zł (karę grzywny wykonano);

- Sądu Rejonowego w B. z dnia 25 czerwca 1999 r., sygn. akt II K 1495/98, na mocy którego orzeczono wobec skazanego karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- Sądu Rejonowego w S. z dnia 12 lipca 2006 r., sygn. akt II K 10/06, na mocy którego orzeczono wobec skazanego karę łączną 6 lat pozbawienia wolności;

- Sądu Rejonowego w S. z dnia 25 września 2015 r., sygn. akt II K 152/14, na mocy którego orzeczono wobec skazanego karę łączną 4 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 720 stawek dziennych po 60 zł każda;

Wymieniony wyżej Sąd Rejonowy wyrokiem łącznym z dnia 9 listopada 2016 r., sygn. akt II K (...), na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 k.k., art. 569 § 1 k.p.k. oraz art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks Kamy oraz niektórych innych ustaw kary orzeczone wyrokami:

- Sądu Rejonowego w R., sygn. akt II K 637/97, w wymiarze 3 lat pozbawienia wolności;

- Sądu Rejonowego w B., sygn. akt II K 1495/98, w wymiarze 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- Sądu Rejonowego w S., sygn. akt II K 10/06, w wymiarze 6 lat pozbawienia wolności (kara łączna);

- Sądu Rejonowego w S., sygn. akt II K 152/14, w wymiarze 4 lat pozbawienia wolności (kara łączna);

połączył i orzekł karę łączną 15 lat pozbawienia wolności, na podstawie art. 577 k.p.k. zaliczając skazanemu na jej poczet stosowne okresy pozbawienia wolności odbyte w poszczególnych sprawach.

W pozostałej części połączone wyroki pozostawił do odrębnego wykonania.

Na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w przedmiocie objęcia wyrokiem łącznym kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w R., sygn. akt II K 557/95 oraz grzywien orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w S., sygn. akt II K 152/14 i Sądu Rejonowego w R. sygn. akt II K 637/97.

Powyższy wyrok został zaskarżony wyłącznie na korzyść skazanego jego osobistą apelacją oraz apelacją obrońcy. Skazany zaskarżył wyrok w całości, jakkolwiek z treści apelacji wynika, że kwestionował jedynie orzeczenie o karze łącznej pozbawienia wolności, uważając że jej wysokość nie powinna przekroczyć 6 lat. Obrońca już wyraźnie zadeklarował, że skarży wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej pozbawienia wolności, domagając się jej ukształtowania na zasadzie zbliżonej do absorpcji.

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 26 lipca 2017 r., sygn. akt II Ka (...), zaskarżony wyrok uchylił i postępowanie na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył z powodu braku przesłanek do wydania wyroku łącznego w stosunku do L. K. Wskazał, że wydaniu takiego wyroku sprzeciwia się uregulowanie zawarte w art. 85 § 3 k.k., które nie dotyczy wyłącznie sytuacji, gdy kara pozbawienia wolności jest efektywnie wykonywana, ale też ma zastosowanie także wtedy, gdy skazany w trakcie odbywania tej kary nie przebywa w zakładzie karnym, ale mimo to należy uznać, że kara jest wykonywana. Do takich sytuacji należy warunkowe zwolnienie skazanego z odbycia reszty kary, z którego na podstawie postanowienia Sąd Okręgowy w S. z dnia 12 września 2011 r. L. K. korzystał. W związku z treścią art. 82 § 1 k.k. trzeba przyjąć, że do momentu upływu okresu próby powiększonego o 6 miesięcy karę uważa się za nieodbytą, a więc niewykonaną, a skoro w tym okresie L. K. popełnił przestępstwa, za które został skazany przez Sąd Rejonowy w S. w sprawie o sygn. akt II K 152/14, przepis art. 85 § 3 k.k. nie pozwala na orzeczenie kary łącznej, a tym samym sprzeciwia się wydaniu wyroku łącznego. Sąd *ad quem* stwierdził również, że brak było warunków do wydania wyroku łącznego także na gruncie regulacji prawnej obowiązującej do 1 lipca 2015 r.

Obecnie kasację od tego wyroku wniósł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny.

Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył wyrok w całości na korzyść skazanego, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 434 § 1 k.p.k., polegające na orzeczeniu kwestionowanym wyrokiem Sądu II instancji na niekorzyść skazanego L. K., pomimo rozpoznania apelacji wniesionych wyłącznie przez skazanego i jego obrońcę na korzyść skazanego, przy jednoczesnym braku środka odwoławczego pochodzącego od oskarżyciela publicznego na niekorzyść skazanego, co skutkowało pogorszeniem sytuacji procesowej L. K., bowiem na skutek uchylenia zaskarżonego wyroku i umorzenia postępowania o wydanie wyroku łącznego, do odrębnego wykonania przekazane zostały kary pozbawienia wolności objęte uchylonym wyrokiem łącznym, których suma wynosi 16 lat i 6 miesięcy, podczas gdy na mocy uchylonego wyroku łącznego, zaskarżonego wyłącznie na korzyść skazanego, orzeczono karę łączną 15 lat pozbawienia wolności.

Podnosząc ten zarzut, Autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest w oczywistym stopniu zasadna, a w sytuacji, gdy została wniesiona na korzyść skazanego, możliwe było jej uwzględnienie w trybie art. 535 § 5 k.p.k., tj. na posiedzeniu bez udziału stron.

Trzeba zgodzić się ze Skarżącym, że orzekając w sprawie L. K. Sąd odwoławczy uchybił przepisowi art. 434 § 1 k.p.k., a wobec wagi zawartego w nim uregulowania, określającego fundamentalną w procesie karnym zasadę – zakaz *reformationis in peius* – naruszenie prawa musi być uznane za rażące. Wymieniony przepis w pkt 1 stanowi, że sąd odwoławczy może orzec na niekorzyść oskarżonego jedynie, gdy wniesiono na jego niekorzyść środek odwoławczy. A *contrario* – sąd odwoławczy nie może orzec na niekorzyść oskarżonego, gdy środek odwoławczy wniesiono tylko na jego korzyść, co miało miejsce w rozpatrywanej sprawie. Unormowanie to ma dawać oskarżonemu gwarancję, że gdy zdecyduje się zaskarżyć wyrok, który uważa za nieprawidłowy, nie poniesie ujemnych konsekwencji takiego postępowania. Ta reguła postępowania

odwoławczego niewątpliwie jest znana orzekającemu w niniejszej sprawie Sądowi II instancji, zatem jako wynik niedopatrzenia wypada potraktować wydanie przezeń wyroku, który prowadzi do pogorszenia sytuacji skazanego. Jak to zasadnie wskazano w kasacji, jego skutkiem jest bowiem konieczność odbycia przez L. K. kar pozbawienia wolności orzeczonych czterema wyrokami, których suma wynosi 16 i 6 miesięcy lat, gdy wyrokiem łącznym orzeczono wobec niego karę łączną 15 lat pozbawienia wolności.

Niezależnie od tego wypada zauważyć, że nie jest trafny pogląd prawny, którym kierował się Sąd Okręgowy uznając, iż brak jest warunków do wydania wobec L. K. wyroku łącznego. Jak to bowiem wskazał Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 11/17 (OSNKW 2018, z. 4, poz. 28), popełnienie przez sprawcę przestępstwa w okresie próby wyznaczonym postanowieniem o warunkowym zwolnieniu z odbycia reszty kary pozbawienia wolności nie stanowi przewidzianej w art. 85 § 3 k.k. negatywnej przesłanki do orzeczenia kary łącznej obejmującej karę (kary łączne), z odbycia reszty której sprawca został warunkowo zwolniony oraz karę (kary łączne) za przestępstwo popełnione w okresie próby.

Mając powyższe na uwadze, w uwzględnieniu wniosku kasacji zaskarżony wyrok uchylono i sprawę przekazano do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym Sądowi Okręgowemu w S., który wyda zgodne z prawem orzeczenie.

r.g.